

ПОЗОРИШТЕ.

УРЕЂУЈЕ А. ХАЏИЋ.

Излази свагда о дану сваке представе на по табака. — Стоји за Нови Сад 40, а на страну 60 новч. месечно. — Прегллата се шаље администрацији „Позоришта“, у матичином стану, у Новоме Саду.

ИЗ ГЕТЕОВОГ „ФАУСТА“.

У л и ц а.

Фауст. Маргита пролази.

Фауст.

Дозвол'те, лепа госпођице, тим
Да руку, пратњу вама понудим!

Маргита.

Ни' госпођица, нит сам лепа ја,
А кући могу непраћена, да.

(Ослободи се и оде.)

Фауст.

Тако ми неба, то је анђ'о сам!
Да лепшег видех, ја се не сећам.
А чедна ли је, па и смирена,
Па уз то јоште и заједљива.
Румен усана и образа сјај
У мени биће вазда помишљај!
Па ником само како пониче,
И сад ми још у срце утиче; —
Како ли кратко бе' насађена, —
А тим је слатка, тим је медена!

Мефистофелес долази.

Фауст.

Почуј ме, ту ми цуру набави!

Мефистофелес.

А коју?

Фауст.

Што ме сада остави.

Мефистофелес.

Баш ту? Та иде од попескаре,
А тај јој с душе скиде грехе све;
Дошуњ'о сам се баш до стола тог,
Ја не знам чеда тако невиног,
Што беше тамо, сам је знао бог;
Код такве снага моја престаје.

Фауст.

Четрнајет лета има ваљада.

Мефистофелес.

Сад збориш баш к'о права ђидија,
Што за се хоће сваки лупољак,
Што мисли, част, наклоност ту је свака,
На свету с тог, да њему падне шака;
Ал' није то баш начин тако лак.

Фауст.

Немој ми, море, ту да попујеш,
И законе да мени спомињеш!
Већ то ти кажем, памти добро, знај:
Ако ли чедо ово нећу моћи
Обљубити још ове скоре поћи;
У поноћи је нашој свежи кра.

Мефистофелес.

Промисли само, како стоји ствар!
Четрнајет дана требаће ми бар
Да прилику тек згодну процуњам.

Фауст.

Да седам сати имам мира ја,
То не бих требао ни ђавола
Чељаде такво ја да упецам.

Мефистофелес.

Фланцузи тако зборе као ти;
Учини, што ћу ти предложити:
Шта вреди то, уживати к'о хала,
Радост је већа, слађе би ти пала,
Призив'о кад би ђавола и рај
На сваковрстан, разан покушај,
Да цуру спремиш, удесиш је сву,
К'о Талијани што нам причају.

Фауст.

И без тога ми расту зазупци.

Мефистофелес.

На страну шалу, напред памети!
Што рекох, рекох, с том девојком, брале,
Не да се спанђати баш тако шале.
Јуришом ништа нећеш успети,
Лукавством можеш тамо доспети.

Фауст.

Од чеда тог ми нешто набави!
Одведи ме, где санак борави!
Са груди њени мараму ми дај,
Ил' жељи тешкој други залогај!

Мефистофелес.

Да вид'те, да ћу вашој пожуди
У свако доба бити услужан,
Приклоните се мојој понуди:
Одвешћу вас још данас у њен стан.

Фауст.

И да је видим, да је грлим?

Мефистофелес.

Не!

Она ће бити ту код суседе.
А дотле мож'те сами самцити,
У пуној нади, што вас чека све,
Мирисом њеним — очи парити.

Фауст.

Могу ли тамо?

Мефистофелес.

Кад је дану крај.

Фауст.

За поклон само леп се постарај.

(Оде.)

Мефистофелес.

Он поклања? Па готова је ствар!
Месташце боме много лепо знам;
Док само добро свуда процуњам,
Да нађем закопани адиђар.

(Оде.)

Вече. — Мала, чиста соба.

Маргита (завија и одвија своје курјуче.)

Ма што бих дала, теб да знадем бар,
Ко беше данас онај господар!
Ваљан је баш и поноситог гледа,
Види се, да је племенитог реда;
По њему ја сам познала то лако —
Иначе не би дрзак био тако.

(Оде.)

Мефистофелес. Фауст.

Мефистофелес.

На прстима, лагано улази!

Фауст.

(После неког ћутања.)

Молим те, сад ме самог остави!

Мефистофелес.

(Цуња овамо-онамо.)

Девојче свако није 'вако уредно.

(Оде.)

Фауст.

(Гледа око себе.)

Добро ми дош'о, слатки сутону!
Што вејеш скроз кроз ову светињу
Љубавна жуд, обухтати ми груд!
Кад надом живиш можда узалуд.
Ох, свуда, камо бацим свој поглед,
Свуд влада мир, свуд задовољство, ред!
Ох, богата је та сиротица!
И блажена је ова тамница!

(Седне у кожно столицу поред постеље.)

И мене прими, као што си старе
При тузи ил' весељу примао!
Ох, кол'ко пута мале поступаре
Около себе ниси имао!
А можда је, захваливши на даре,
Голупче моје деду свога ту
Целивала у руку увелу.
Ја слутим, чедо, ту је анђ'о твој,
Што реда 'ваког даде кући тој,
Што теби рече, чини то и то:
Да ћилимом ти чисто простреш сто,
И песком патос још да поспеш свој.
О руко ти! што вршиш пос'о тај!
И колебу претворићеш у рај.
А ту!

(Подигне завесу са постеље.)

Што језа пронице ми груди!

Ах, ту би за ме била дангуба.
Ту, природо, у некој благој ћуди,
Јединсвенога створи анђела;
И чедо ту, у ком је живот мили,
Пренежне груди испунио све,
Ах, ту, на чисти анђеоски крили,
Божанска слика процветала је!

А ти! Шта радиш ту? Шта значи то?
Шта ли ме тако силно тронуло?
Шта хоћу ту? Чегам сам овде рад?
Убоги Фаусте! Шта је с тобом сад!

Не лебди зар мирисни овде чар?
Ја готов држах већ у руци плен,
А сад, од љубави сам разнешен.
Та нас колеба сваки лаки ћар!

Да уће сада, баш у овај трен,
Да горко би се покај'о за то!
Разметала бих тога видио
Пред њоме како лежи растопљен.

(Свршиће се.)

Ж И С Т И Њ И.

СРПСКО НАРОДНО ПОЗОРИШТЕ.

(„Саћурица и шубара“, изворна шаљива игра у 4 чина, с певањем, из живота покојне пришке слепачке академије, од Илије Округића Сремца.)
(Свршетак.)

Овакви народни прикази, и ако не задовољавају строгог драмског критичара, јер су у главном само драматизоване приповетке, ипак се широј публици јако допадају, јер у природи људској лежи, да воли да гледа пред собом себе самог и своју свакидашњу околину, особито још ако је ова у шареним сликама на поворницу изнесена; а „Саћурица и шубара“ ките од самог шаренила, што и око и уво непрестано занима. Равноврстност појава у овој шаљивој игри, исплетена свежим хумором, служи на велику дику и похвалу писцу овога дела.

Овакве врете дела била би заместа благодаран посао за наше драмске писце. Осим Фрајденрајха и Округића и не знамо да је когод код нас у овоме жанру писао. Округић пак надмаша свакако Фрајденрајха у вештини. И његова „Саћурица и шубара“ биће дуго омиљена игра на нашој поворници.

Што се самог приказа тиче, то је овај испао тако лепо и складно, као што се не виђа сваки дан код нас. Та вешта игра невевала је пажњу публике и одушевљавала ју је.

Носиоци главних улога били су г. Ружић (Пантелија) и г. Лукић (Арса слепац). Њима припада главна заслуга, што је приказ тога вечера на опште одобрење наишао. Но поред свега тога ми нећемо да се уздржимо и од неких примедба. Г. Ружић, који је душа наше позоришне дружине, приказује и представља и кад је нем и миран. Овога пута пак био је мирнији него обично, може бити да је био заморен. Та мирноћа у улови Пантелије није истина шкодила улови, али је ипак одударала од живе игре г. Лукића, коју је овај у улови Арсе развио, тако, да је г. Лукић скоро сву пажњу публике на себе обратио. Већ сама његова маска је врло благодарна, те које она, које пак жива игра његова изазиваху смеј и весело расположеј у целој публици. Није ваљда ни једног тренута ока било, да г. Лукић није радио покретима лица, руку или целога тела. Чак је и променом гласа уздигао Арсину улогу. И ми слободно смемо рећи, да се г. Лукић увршћује у најбоље позоришне снаге на српско-хрватском југу, а Арса слепац му је једна од најбољих улога. Но и њему ћемо нешто да приметимо, не знајући сада управо чија је кривица, да ли његова или пишчева, што се у Арсином напитом стању мало претерује. Ми то за сувише драстично сматрамо. И ако је то по упустству самога дела, самога писца, онда би г. Лукић ту сцену требало да ублажи, ако је пак то оригинални створ г. Лукића, онда би му ми световали, да се мало умери, па ће му његов Арса још са неколико постотака у вредности скочити.

Колико су г.г. Ружић и Лукић стојали на висини представе, у толико је већма заостао за њима г. Љ. Станојевић

(Гавра слепац). Знајући да је г. Љ. Станојевић почетник уздржаћемо се за сада од замерања.

Г. И. Станојевић одиграо је пришког солгу Гулића са свим добро, и ми би били пуно задовољни, да нам није у памети лебдила слика, коју нам је некада г. Зорић у тој улови створио. Г. Зорићу можда су при сретном приказу ове улоге помагали осим његове велике глумачке рутине још и његов вгодан темпераменат и прирођени манири, те зато не можемо и не смемо ни г. И. Станојевићу ништа замерати. Што би му имали замерити, то би биле само две ситнице, а то је: да остави други пут ону неестетичну и једном солги не приличећу дуванкесу, и да при крају игре не игра коло у истом колу, у коме је и његов пандур Риста, — без њега једног моћи ће се коло исто тако лепо одиграти. А ако је ово последње сам писац у делу желео, то морамо рећи, да се и писац ту премашо.

Г. Динић решио је као брица Јефта Пурић свој задатак изврсно, а то је врло много, кад уз то додамо, да је ово ако не највећа, а оно у целој делу најтежа улога. Њу је г. Динић са правом берберском лакоћом одиграо.

Пинтер Михаљ је по нашем мњењу најбоља улога г. Суботића, а он ју је и овога пута одиграо као што треба. Одиграо је своју мању улогу тако, да не може бити ама баш никаква приговора.

Г. Милосављевић, који је Митра катану приказао, био је једини, на кога смо овога вечера веће претензије стављали. Г. Милосављевић је за катану сувише крут и сувише господска држања и у самом покрету и у говору. Код г. Милосављевића није ово — по нашем мњењу — недостатак школе, него је — таке ми држимо — то код њега природан, или да га назовемо органичан недостатак, који се не да савладати. С тога би г. Милосављевић требао према томе да бира улоге. Можда би Митра катану боље одиграо г. И. Станојевић, а улога солгина без сумње би одмереном држању г. Милосављевића боље одговарала, него улога Митра катане.

Г. Димитријевић је својом добром игром утицао складно у хармонију целог приказа, а и остали приказивачи и приказивачице били су на своме месту.

На послетку имамо да упозоримо управу на нека драстична места и израве, које нећемо овде да наводимо, али које управа може знати и наћи, те ју замолити, да их изостави. То су искре женијалног несташлука пишчевог, које ладна критика треба да заглади и пречисти. То не може ни писцу бити противно, а још мање управу, која оће и тежи за тим, да позориште буде уједно и школа морала. Но ако баш не може то бити, а оно не треба публици ни повода давати, да може у храму Муза својој и најмањој раскалашности одушке дати. По нашем савету не би дело ништа изгубило, већ би, на против, добило.

М. Д—ћ.

Издаје управа српског народног позоришта.

СРПСКО НАРОДНО ПОЗОРИШТЕ.

9. ПРЕДСТАВА.

ВАН ПРЕТПЛАТЕ.

У НОВОМЕ САДУ У НЕДЕЉУ 5. ФЕБРУАРА 1884.

МИЛОШ ОБИЛИЋ

ИЛИ

БОЈ НА КОСОВУ.

ДРАМА У 5 ЧИНОВА, С ПЕВАЊЕМ, ОД ДРА Ј. СУБОТИЋА.

О С О Б Е:

Цар Лазар		Лукић.
Југ Богдан		И. Станојевић.
Вук Бранковић }	лазареве зетови	Милосављевић.
Милош Обилић }		Ружић.
Вукосава Обилићка }	кћери лазареве	М. Рајковићка
Мара Бранковићка }		Т. Брашованова.
Бановић Страхиња		Марковић.
Милан Топлица		Динић.
Иван Косачић		Барбарић.
Бошко Југовић		Љ. Станојевић.
Јевросима, вукосавина дворкиња		Ј. Добриновићка.
Јерина, марина дворкиња		Љ. Динићка.
Мурат, цар турски		Марковић
Бајазит, његов син		Димитријевић.
Осман, везир		Рашић.
Јусуф-паша		М. Суботић.

Више витезова, војвода, Турака. — Време 1389. — Збива се у Крушевцу, Косову и Приштини.

У уторак 7 фебруа: „ДВЕ СИРОТИЦЕ“. Драма у 8 слика, а 6 чинова, од Џона Оксфорда, превео Сава Петровић.

Ко од наших поштованих претплатника жели своја места задржати за ову представу, нека се изволи тога ради пријавити у позоришној писарници најдаље до 12 сахата пре подне.

Улазнице се могу добити у писарници позоришној од 9—12 пре подне и од 3—5 после подне, а у вече на каси.

Болује: П. Добриновић.

ПОЧЕТАК У 7 А СВРШЕТАК У 10 САХАТА.